

1. בענין: אל בראקעה

מחנה פליטים עאידה

2. אל בראקעה

ת.ז.

מחנה פליטים עאידה

3. אל בראקעה

מחנה פליטים עאידה

4. משפחת זבון

מחנה פליטים עאידה

5. משפחת עליאן

מחנה פליטים עאידה

6. משפחת קרעקע

מחנה פליטים עאידה

7. משפחת ברמיל

מחנה פליטים עאידה

8. המוקד להגנת הפרט

עמותה מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר

כולם על ידי ב"כ עוה"ד ל.צמל,

רשיון 6088

רח' אבו עובידה 2 י-ם

טל. 02-6273373

פקס. 02-6280327

נגד

מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית

באמצעות פרקליטות המדינה

רח' סלאח א-דין

ירושלים

ה מ ש י ב

ע ת י ר ה

1. מדוע לא ימסור לעותרים או למי מהם הודעה מראש על כוונה, אם ישנה כזו, לפגוע ברכושו, ויאפשר למי מהם להגיש השגה על כוונה כזו, ואם תדחה ההשגה, למצות הליכים משפטיים ;
2. מדוע לא יימנע מהחרמה ו/או הריסה ו/או אטימה של הבתים המתוארים בעתירה זו, המצויים בגדה המערבית, במחנה הפליטים עאידה, איזור בית לחם, בהם מתגוררים העותרים 1-7 ומתגוררות משפחות נוספות. באחת מן הדירות, דירת העותר מס' 1, התגורר עמו בנו של העותר מס' 1, **אל בראקה**, עליו נאמר כי הינו מבוקש בגין פיגוע בגילה ביום 18.6.2002.

בית המשפט הנכבד מתבקש להפוך צו על תנאי זה להחלטי.

כסעד ביניים :

מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיב כי יימנע מביצוע כל פעולה בבתיים נשוא עתירה זו, עד למצוי כל ההליכים בעתירה.

ואלה נימוקי העתירה :

1. העותר מס' 1 הינו אביו של עצור בן 26, **אל בראקה**, המצוי כיום בכלא רמלה מאז יום 26.7.2002. הוא חשוד, ככל שידוע לעותרים, במעורבות בפיגוע באוטובוס בשכונת גילה, אשר התרחש, כפי שנאמר, ביום 18.6.2002. הוא עדין לא נשפט.

העותר מס' 1 הינו אביהם של עותרים מס' 2,3 ואילו עותרים 4,5,6,7 הינן משפחות שבתיהן צמודים לביתם של העותרים 1,2,3.

העותרת מס' 8 הינה עמותה רשומה כחוק, המגנה על זכויות אדם בשטחים הכבושים.

2. ביום 13.2.2003 בשעה 00:30 בלילה נכנסו כוחות שב"כ וצה"ל אל בית העותרים 1,2,3 והוציאו את כל מאכלסי הבית בן 4 הקומות מדירותיהם השונות. כאשר היה הבית על כל דירותיו ריק מזייריו, ובהעדרם, ערכו בו "חיפוש" שהיה למעשה מסע הרס מכוון. כמו כן ערכו בבית מדידות, וצילמו במצלמת וידאו את כל הבית, ובמצלמה רגילה צילמו דיירים בבית וערכו רשימת שמות. הם שהו בית עד שעה 03:30 בבוקר.

מצ"ב תמונות המתעדות חלק מן ההרס שגרמו אנשי שב"כ וצה"ל, נספח "א"

הבאים הודיעו לדיירי הבית כי אסור להם בשום אופן לחזור ולהשתמש בדירה מדירותיהם, וכי דינו של הבית נחרץ להריסה.

אנשי השב"כ וחיילי צה"ל שהגיעו אל הבית לא מסרו לתושביו על צו המדבר על הריסתו או אטימתו, לא כל שכן הודעה המלמדת על זכותם של העותרים להגיש השגה כלשהי על ההחלטה.

3. לאחר ההרס בבתיהם וההודעה הנחרצת של חיילי צה"ל, פעלו העותרים 1-3 ככפויי שד, פינו הם ומשפחותיהם את כל הדירות בבנין, ובמזג אוויר חרפי וקר, המיוחד לבית לחם, ישנו מחוץ לביתם, ממתניים לנחיתת הרעה.

רק לאחר מספר רב של ימים איתרו את הדרך לעותר מס' 8, וביום ו' בערב הביאו דברם בפניו.

יצויין כי רק הודות לאנושיותו של סגן היועמ"ש בבית אל, סגן אלוף יאיר לוטשטיין, אשר כדרכו תמיד היה קשוב ומוכן לעזור, הוענק לעותרים לילה של מרגוע, מאחר והובטח לח"מ כי אין כוונה להרוס את הבית על דירתיו במהלך השבת.

4. פסק הדין אליו מרבה הפרקליטות להתייחס בתשובותיה לעתירות הנוגעות להריסות בתים הינו בג"צ 6696/02, בו קבע בית המשפט מפי כבוד נשיאו, בין היתר, כי "ככלל יש ליתן הודעה מראש לעותרים ולאפשר להם להשמיע טענותיהם... לכלל זה יש חריג...".

עתירה זו מדברת בכלל ולא בחריג. ולמרות זאת לא ניתנה לעותרים כל הודעה מוקדמת על כוונה לפגוע בבתיהם, ואף לא ניתנה להם כל אפשרות להשיג על כוונה כזו.

6. העותרים יטענו כבר בשלב ראשוני זה כי אין להחיל כל חריג על עניינם. החריג מקורו וכוחו נובעים ממצב ארעי בו צה"ל נכנס אל איזור כלשהו בשטח הכבוש בהפתעה על מנת להרוס בתים, ובמקרים מסויימים ידיעה מראש על מועד הכנס הצבא לאתר, כך נטען, יש בה כדי להכין את כוחות ההתנגדות אלימים, ולאפשר להם, עקב ההתרעה המוקדמת, להתכונן ולסכל את הריסת הבית, או להטמין בו מלכודת כלשהי.

דברים אלה היו יפים, אולי, במועד בו נכתבו, לפני כשנה. אולם מאז חלו שינויים מרחיקי לכת בשטח, וצה"ל בעל שליטה אפקטיבית מוחלטת בכל איזור הגדה המערבית. לא ניתן לדבר על חופש פעולה של הפלסטינים בשטחים כלשהם, בטלה לחלוטין החלוקה בין איזורים שונים בעלי רמת שליטה שונה, ובכל האיזורים אותה שליטה.

7. זאת ועוד - האלמנט המרכזי במקרה שבפנינו הוא כי חיילי צה"ל ואנשי שב"כ הגיעו בכח מלא אל ביתם של העותרים. הם עשו בבית זה כבשלהם, והודיעו בעל פה

למשפחות העותרים על כוונתם להרוס את הבית כולו. הם שהו בבית ללא מורא במשך שלוש וחצי שעות, כשהם פוגעים בכל המזדמן לידם. לאחר מכן הם יצאו מן הבית ולא שבו אליו עד מועד כתיבת עתירה זו. ללמדנו כי כל חשש שהצדיק את החרג על פי החלטת בית המשפט הנכבד מפי נשיאו, אין לו תחולה בענייננו.

יכול להתקיים שימוע של ממש, יכולה להנתן לעותרים זכות טיעון מלאה, ולא יהיה כל צורך להחפז.

המשיב אינו יכול לטעון כי חיפש מבוקשים כלשהם בבית, שכן המבוקש הראשי מצוי מזה 7 חדשים בכלא!

8. בן המשפחה, נשוא האיום, נעצר לפני 7 חודשים. אילו היתה דחיפות כלשהי בפעולות הענישה הסביבתית שמבקש המשיב להחיל, היה יכול לנקוט בה לפני זמן רב ובמשך 7 חודשים. מעבר בהזמן, כשלעצמו, מלמד על דריסת החלטת בית המשפט המצוטטת ברגל גסה על ידי המשיב ונציגיו.

האופן בו התנהגו נציגי המשיב ואנשי ש"כ בעת שהותם בבית מלמדת על גסות רבה של מי שקצה נפשו בזכויותיהם של אחרים, אישות או רכושיות, וכל כוונתו להטילם אימה על אזרחים שלווים.

העותרים יטענו כי גם אם תתגבש בסופו של דבר החלטה מנומקת ומוצדקת על פי דין לפגוע ברכוש דלא-ניידי של בני משפחתו של העצור, הרי די בפריצת החוק של המשיב, בהתנהגות אנשיו, בשרירות פעולתם ובהתעלמותם מן ההחלטות של בית המשפט העליון, כדי לבטל ולשלול מני וביה כל פגיעה רכושית כזו.

הבית נשוא העתירה:

9. הבית מצוי במחנה הפליטים עאידה, וככזה, הינו רכושה של סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם. משפחות העותרים 1-8 הינן משפחות פליטים, אשר במשך השנים הרחיבו את הדירות המקוריות שהונפקו להם על ידי אונר"א, ובנו מעליהן דירות המשך לבני המשפחה.

10. מקום מגורי העצור – דירה אחת בקומה א'. בדירה זו מתגורר העותר מס' 1, כבן 75 שנה, אשר התאלמן לפני כ-3 שנים, וכן בנו, העצור.

בקומה השניה - דירה בת 3 חדרים, שירותים ומטבח, מתגורר העותר מס' 2 ומשפחתו.

בקומה השלישית – דירה דומה, מתגורר, העותר מס' 3 אשתו ו-7 ילדיו.

בית שכנים מצפון: מצד צפון, צמוד לבית העותרים 1-3, קיים בית בן 3 קומות ובו 4 דירות ובהן מתגוררים בני משפחת העותרים 4.

בית שכנים מדרום: מצד דרום קיים בית צמוד לבית העותרים 1-3, והוא בית בית קומה אחת השייך למשפחת העותרים 5.

בית שכנים ממזרח: מצד מזרח, בצמוד לבית העותרים 1-3 קיים בית בן 2 קומות והוא בית משפחת העותרים 6. כמו כן מצד זה קיים בצמוד בית אחר בן 2 קומות בו מתגוררות 2 משפחות מבית עותרים מס' 7.

11. מפאת חוסר הידיעה המלאה מה בכוונת המשיב לעשות בבית אין לעת הזאת חוות דעת הנדסית שתלמד על מידת הביסוס של הבית עצמו ובתים שכנים. **חוות דעת כזו חיונית בכל מקרה ולעומת כל כוונה לפגוע בבית בכל צורה שהיא.**

אופי הפגיעה בבית

12. דיירי הבית כולו אשר התעוררו אחרי חצות ומצאו את חיילי צה"ל בבתיהם, אינם יודעים ואינם יכולים לדעת כיצד מתכוון המשיב לפגוע בבית. מובן כי איש לא טרח ליידע אותם על מהות הפגיעה והיקפה.

טענה מרכזית בעתירה זו היא הטענה כי המשיב אינו רשאי לפגוע בבית בכלל, על פי כל אמות מידה בי"ל ומוסריות הפוסלות ענישה קולקטיבית. אולם גם על פי הפסיקה שהתפתחה בבית משפט נכבד זה, אין המשיב רשאי לפגוע בכל אחת מן הדירות המצויות בכל אחת מן הקומות בבנין כולו, זולת, לכאורה, דירת המגורים של העצור עצמו, אם ולאחר שיוכחו נגדו מעשי אלימות מיוחסים לו, בהוכחות מתאימות.

13. משכך אין מדובר אלא באטימת הדירה בקומה א', ודירה זו בלבד. החלטות ברוח זו נפלו אף במקרים של מפגעים רבי-פיגועים, דוגמת חולית סילואן.

גם במקרה של כוונת אטימה יטענו העותרים כי יש בראש וראשונה לבדוק את האפשרות ההנדסית של מעשה כזה, ורק לאחר שזו תאושר, יש לבדוק את הצורך וההצדקה לביצוע אטימה כזו.

אין הצדקה לענישה קולקטיבית

14. מעבר למים הרבים שנשפכו אודות העקרונות העומדים מאחורי התנגדות לענישה קולקטיבית, וחוסר התוחלת בה, ייאמר כי באופן דווקני, לגבי משפחת העותר אין כל הצדקה לענישה כזו.

את ריכוז הקריטריונים לגבי שיקולי הריסה והחרמה,, מהם ניתן לגזור לגבי החרמה ואטימה, ניתן למצוא בבג"צ 92/2772 אל עמרין נ. מפקד כוחות צה"ל ברצועת עזה פ"ד מו' 3 עמ' 693. בעמ' 700 מונה כבוד השופט בך בין הגורמים הרלוונטיים לעניין החלטת המפקד הצבאי :

יא. מהי חומרת המעשים המיוחסים לאחד או לאחדים המתגוררים במבנה הנדון ושקיימות הוכחות בדוקות לביצוען?...

ב. באיזו מידה ניתן להסיק שהדיירים האחרים או חלק מהם היו מודעים לפעילותם של החשוד או החשודים או שהיה להם יסוד לחשוד בביצוע פעילות כזאת? ...המצב העובדתי בעניין זה עשוי להשפיע על היקף החלטתו של המפקד.

ג. האם ניתן מעשית להפריד את יחידת המגורים של החשוד מיתר חלקי המבנה? האם היא מהווה כבר יחידה נפרדת?

ד. האם ניתן להרוס את יחידת המגורים של החשוד מבלי לפגוע ביתר חלקי המבנה או במבנים שכנים? אם אין הדבר ניתן שמא נשקלה האפשרות להסתפק באטימת היחידה הנוגעת בדבר?

ה. מהי חומרת התוצאה הנובעת מהפגיעה המתוכננת במבנה עבור אנשים שלגביהם אינה מוכחת כל מעורבות ישירה או עקיפה בפעילות החבלנית? מהו מספרם של אנשים כאלה ומהי מידת קרבתם אל המתגורר החשוד.

15. על פי קריטריונים אלה אין לפגוע בבית, ולכל היותר, לאחר תילי תילים של הנחות עובדתיות ומשפטיות, ניתן יהיה לאטום דירתו של המבוקש c.

אין חוקיות במעשה הפגיעה בבית

16. בית המשפט הנכבד יתבקש לקבל באופן נפרד השלמות לטיעונים משפטיים לגבי פגיעה בבית, אשר הושמטו מעתירה זו בשל החפזון בו נכתבה.

16. לעתירה זו מצורף תצהיר ב"כ העותרים, אודות תוכן העתירה, אשר נגבה טלפונית מן העותר מס' 2 כמו כן מצויין בתצהיר כי יפוי הכח שנמסר לעותר מס' 8 על ידי העותר מס'

2 מתייחס אף לכל שאר העותרים, בני משפחתו ושכניו, אשר עלולים להפגע כתוצאה ממעשי בן משפחתו.

17. העותרים כולם אינם תומכים במעשים המיוחסים לעצור ואינם מעודדים אותם, ואין להם כל קשר למעשים אלה.

18. לעניין מיצוי ההליכים: בשל הדחיפות הרבה בנושא כשלעצמו, המלווה בהתנהגות מפחידה של החיילים ואנשי שבי"כ בבית העותרים, הודיעה הח"מ לנציג המשיב על כוונתה להגיש עתירה בנושא ביום ששי בערב. מתוך התחשבות, כאמור, סוכם כי העתירה תוגש ביום ראשון, ולא י היה צורך להטריח מערכות שלמות לארחר כניסת השבת.

אם תנתן התחייבות המשיב כי לא יאונה כל רע לבית ולבתי השכנים, מבלי להקדים לכך הודעה מסודרת, מתן אפשרות להגשת השגה מסודרת, ובשחיתתה, להגשת עתירה - מוכנים העותרים למחוק את עתירתם.

לאור האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן צווים כמבוקש.

(?)

ל.צמל, עו"ד
בי"כ העותרים